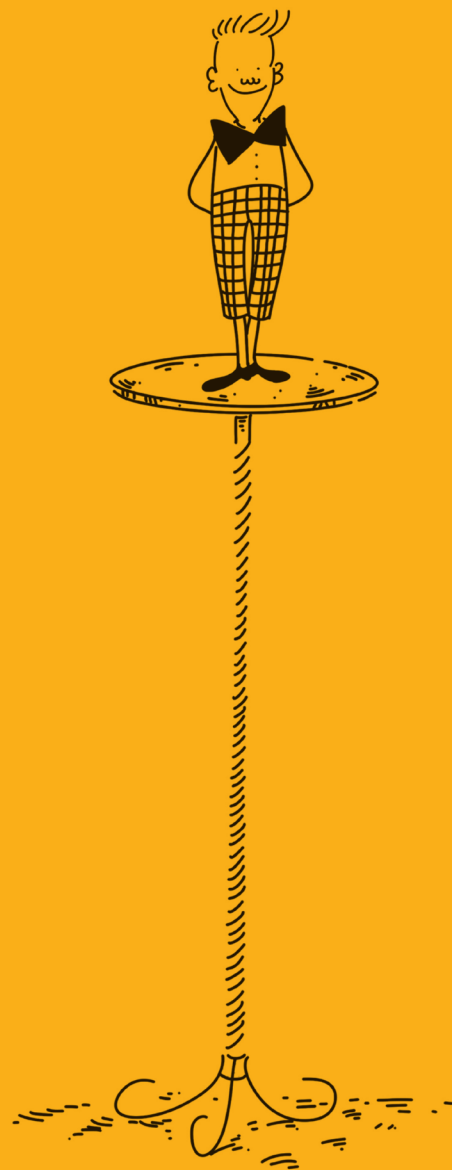

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

JŪSŲ VAIKAS – PRIEŠMOKYKLINUKAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

JŪSŲ VAIKAS – PRIEŠMOKYKLINUKAS

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

ŠVIETIMO APRŪPINIMO CENTRAS

PARENGĖ

Vitalija Gražienė

Violeta Jonynienė

Asta Rudienė

REDAGAVO

Mimoza Kligenė

ILIUSTRAVO

Martynas Vilimavičius

DIZAINAS IR MAKETAS

UAB „Manifestus“

ISBN 978-9986-03-676-0

5

TURINYS

KODĖL PRIEŠMOKYKLINIS UGDYMAS YRA SVARBUS?	7
KAIP JŪS GALITE PADĖTI SAVO VAIKUI?	9
KĄ JŪSŲ VAIKAS VEIKS PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO GRUPĖJE?	11
IŠ KO SUŽINOSIME, KAIP JŪSŲ VAIKUI SEKASI?	19

Knygelė skirta šešiamečių tėveliams (globėjams).

Ji padės rasti atsakymus į šiuos klausimus:

- Kodėl priešmokyklinis ugdymas yra svarbus?
 - Kaip Jūs galite padėti savo vaikui?
 - Ką Jūsų vaikas veiks priešmokyklinio ugdymo grupėje?
 - Iš ko sužinosime, kaip Jūsų vaikui sekasi?
-

7

I. KODĖL PRIEŠMOKYKLINIS UGDYMAS YRA SVARBUS?

Nepaisant to, ar Jūsų vaikas lankė vaikų darželį, ar nelankė, priešmokyklinio ugdymo siekis ir tikslas yra užtikrinti **kiekvieno vaiko** mokyklinę brandą ir padėti jam pasirengti mokytis pradinėje mokykloje. Kaip rodo įvairūs tyrimai, vaiko brandumas mokyklai yra glaudžiai susijęs su tolesne jo **ir trumpalaikė, ir ilgalaikė** sėkme mokykloje ir gyvenime.

Todėl šešiamečių ugdymas organizuojamas kaip kryptingas, tikslingas, nuosekliai plėtojantis ir stiprinantis vaiko emocines, fizines ir protines galias vienerių metų ugdymas priešmokyklinio ugdymo grupėje (vaikų darželyje, mokykloje, privačioje ugdymo įstaigoje ar kt.), kuris yra skirtas padėti vaikui įgyti būtinų žinių, diegti jam esmines vertybines nuostatas ir ugdyti gebėjimus, padėsiančius jam toliau sėkmingai augti, bręsti ir mokytis mokykloje.

Būkite tikri – priešmokyklinio ugdymo grupės pedagogai supranta, kaip svarbu pažinti **kiekvieną** vaiką, pripažinti jo poreikius ir gebėti juos tenkinti; jie žino, kad:

- kiekvienas vaikas yra savita, nepakartojama individualybė su jai būdingais bruožais ir savybėmis, temperamentu ir charakteriu;
- kiekvieno vaiko poreikių ir išgalių dermė yra individuali;
- vaikas turi savo kalbinę, sociokultūrinę patirtį, interesus, savitą pažinimo būdą;
- gali turėti specialiųjų ugdymosi poreikių;
- vaikų raida ir ugdymosi pasiekimų lygiai gali įvairuoti. Raida gali vykti netolygiai, skirtingu būdu, tempu, ritmu.

Piešmokyklinis ugdymas skirsis nuo ikimokyklinio: bus siekiama **aktyvaus** vaiko **dalyvavimo** ugdymo(si) procese – tai reiškia, kad bus įsiklausoma į jo siūlymus, atsižvelgiama į jo iniciatyvas (pavyzdžiui, dėl dienos veiklų, renginių, išvykų, projektų ar pan.). Pedagogai sieks išryškinti naują Jūsų **vaiko – būsimąjo pirmoko – statusą**. Sukurs sąlygas stiprėti vaiko **nuostatai tyrinėti ir mokytis žaidžiant**, skirs daug dėmesio Jūsų vaiko **mokėjimo mokytis** gebėjimams: norui ir poreikiui mokytis, atsakomybei už savo mokymąsi, atkaklumui siekiant užsibrėžto tikslo, gebėjimui apmąstyti mokymosi procesą ir rezultatus, gebėjimui išsikelti tolesnius uždavinius, savo mėgstamų mokymosi būdų sužinojimui.

Jūsų vaikas mokyklai bręs pozityvumo, pasitikėjimo, džiaugsmo, smagumo aplinkoje – tai **būtina vaiko sėkmės** ruošiantis mokyklai **sąlyga**; bus užtikrinama, kad šešiamečiai tenkintų savo smalsumo, aktyvumo, kūrybiškumo, pažinimo poreikius.

II. KAIP JŪS GALITE PADĖTI SAVO VAIKUI?

Piešmokyklinio ugdymo tikslo galima siekti tik kryptingai bendradarbiaujant pedagogams, tėvams (globėjams) ir kitiems specialistams, todėl: **padėkite pedagogams kuo geriau pažinti Jūsų vaiką**, išsiaiškinti, ką jis mėgsta, kuo domisi, kas jam sekasi geriausiai ir kur reikėtų labiau tobulėti, nes priešmokyklinės grupės pedagogai, numatydami konkretaus vaiko ugdymo rezultatus, stengiasi atsižvelgti ir į vaiko galimybes, ir į tėvų pageidavimus bei lūkesčius. Kalbėkitės su pedagogu apie vaiko:

- polinkius;
- pomėgius;
- interesus;
- būdo bruožus;
- charakterio ypatybes.

Papasakokite apie savo šeimos vertybes, tradicijas ir įpročius. Klauskite pedagogo, kokį jis mato Jūsų vaiką, ko iš jo tikisi. Kalbėkitės, tarkitės, teiraukitės specialisto (logopedo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo, psichologo ir kt.) patarimų visais Jums rūpimais klausimais. Išsakykite savo lūkesčius ir pageidavimus.

Vaiko savijauta ir ugdymosi rezultatai bus geresni, jei domėsitės, ką vaikas veikė grupėje, jei aptarsite su pedagogu, kada ir kiek laiko Jūs galėtumėte skirti vaikų labui. Nevenkite rodyti iniciatyvos, siūlyti savo pagalbą. Su jumis bus aptariama, kaip jūs dalyvausite:

- grupės, įstaigos veikloje;
- planuojant, organizuojant ugdymą;
- įvairiuose renginiuose;
- talkose ir kt.

Neapsiribokite vien susipažinimu su vaiko pasiekimais ar dalyvavimu šventėse – **dalyvaukite priimant sprendimus**. Jei jūs ne tik **aktyviai domitės vaiko ugdymu**, bet ir dalyvaujate ugdyme, didėja vaikų susidomėjimas ugdymo veiklomis, noras tobulėti; vaikai jaučiasi išdidūs ir laimingi.

Namuose tęskite priešmokyklinio ugdymo grupėje keliamų uždavinių įgyvendinimą – Jūs labiausiai galite padėti savo vaikui mokytis ir tobulėti, **tikėdami juo, drąsindami jį ir padarydami mokymąsi įdomų**, todėl:

- rodykite, kad pasitikite vaiku;
- stiprinkite vaiko pasitikėjimą savo jėgomis;
- girkite ir skatinkite vaiką;
- „užprogramuokite“ vaiką sėkmei;
- skatinkite vaiko motyvaciją mokytis;
- padarykite mokymąsi malonų ir džiaugsmingą.

III. KĄ JŪSŲ VAIKAS VEIKS PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO GRUPĖJE?

Visose priešmokyklinio ugdymo grupėse šešiamečiams padedama pasirengti mokymuisi pradinėje mokykloje, ugdant jų kompetencijas. Kompetencijos kartu yra ir vaiko pasiekimai, arba rezultatai. Šie vaiko pasiekimai yra sutarti nacionaliniu lygiu ir aprašyti *Priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje*. Kompetencijos – tai žinios, gebėjimai ir vertybinės nuostatos, kurios bus svarbiausios, reikalingiausios Jūsų vaikui ateityje: mokantis mokykloje ir tolesniame gyvenime.

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO BENDROJI PROGRAMA

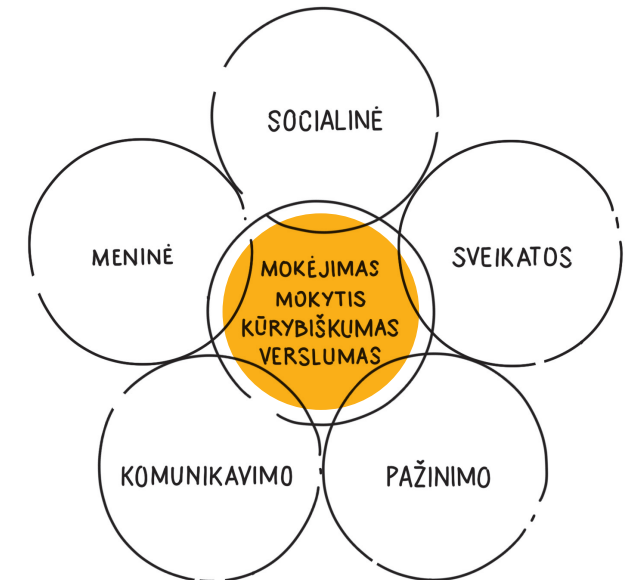
2014

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

13

Skiriamos **5 svarbiausios ugdytinios kompetencijos: socialinė, sveikatos, pažinimo, komunikavimo ir meninė**. Visos jos glaudžiai susijusios. Visos kompetencijos – tolesnio vaiko gyvenimo sėkmės pagrindas.

Pabrėžtina, kad visos kompetencijos lygiavertės, vienodai svarbios. Pastaraisiais metais brandumo mokyklai samprata gerokai pakito: pasirengimas mokyklai nebesiejamas vien su intelektine branda (arba pažinimo kompetencija), su raidžių, skaičių pažinimu ar gebėjimais *skaičiuoti, rašyti ir skačiuoti*. Pabrėžiama, kad sėkmingą vaiko raidą liudija darniai išplėtos visos asmens gebėjimų sritys, bet ypač – socialinė ir emocinė raida. Dėl šių priežasčių **tradicinis akademinis, mokyklinis mokymas priešmokyklinės grupės šešiamėčiams neturėtų būti taikomas**. Reiktų vengti vaikų kasdienio sėdėjimo suoluose, nekūrybiško ir perteklinio pratybų užduočių taikymo.

Socialinė, sveikatos, pažinimo, komunikavimo, meninė kompetencijos ugdomos ne tik organizuotos ar spontaniškos kasdienės vaikų veiklos metu priešmokyklinėje grupėje, bet ir įvairių renginių metu, išvykose, kelionėse, taip pat namuose, šeimoje. Kasdienis vaiko gyvenimas grupėje (atvykimas ir išvykimas, maitinimasis, tvarkymasis ir kt.) taip pat yra neatsiejama ugdymo dalis. Svarbu, kad vaikas išmoktų atvykęs į grupę pasisveikinti su draugais ir suaugusiais, o išvykdamas į namus – atsisveikinti, kad žinotų, koks maistas yra sveikas ir kodėl, kad stengtųsi laikytis sutarto dienos režimo, suprastų, kodėl tai yra svarbu (keltis ir gultis laiku), ir kt.

Siektina, kad baigdamas priešmokyklinio ugdymo programą Jūsų vaikas:

- gebėtų išklaudyti ir suprasti kitus, reikšti savo mintis, sumanymus, nuotaikas, nuomones taip, kad būtų išgirstas ir supastas;
- mokėtų elgtis artimiausioje aplinkoje – šeimoje, grupėje, su draugais ir suaugusiais;
- domėtųsi knygomis, bandytų skaityti ir rašyti;
- tinkamai bendrautų ir bendradarbiautų su kitais: atpažintų savo paties emocijas, tinkamai jas reikštų, ugdytųsi asmeninę atsakomybę, kantrybę ir tvarkos palaikymo įgūdžius;
- laikytųsi tam tikrų socialinio gyvenimo taisyklių (elgesio viešoje vietoje, gamtoje ir kt.) ir tradicijų, pareigų grupėje, šeimoje;
- ugdytųsi tautinį ir kultūrinį tapatumą, pilietiškumą, domėtųsi kitomis kultūromis ir jas gerbtų;
- suprastų, kas padeda būti stipriam ir sveikam;
- palankiai save vertintų, mokėtų tinkamai reikšti savo emocijas ir jausmus, susilaikyti nuo impulsyvaus elgesio, gebėtų susikaupti;

- gebėtų palaikyti palankius santykius su kitais žmonėmis, būtų draugiškas, bet atsargiai elgtųsi su nepažįstamaisiais;
- įprastoje, kasdienėje aplinkoje mokėtų saugotis;
- džiaugtųsi kūrybos procesu, jautų pasitenkinimą kurdamas;
- būtų drąsus, įgyvendindamas savo kūrybinius sumanymus, improvizuodamas;
- siektų pažinti savo gyvenamąją aplinką, jos žmones, žmogaus sukurtas kultūros ir meno vertybes, saugoti ir puoselėti gyvąją gamtą;
- pagal savo išgales ieškotų informacijos ir tyrinėtų aplinką pojūčiais (klausa, rega, uosle, lytėjimu), mąstymu, vaizduote;
- stengtųsi pažinti ir tyrinėti pasaulį įvairiais būdais – stebėdamas, bandydamas, modeliuodamas ir kt.;
- skirtų pagrindines objektų savybes (spalvas, formas, dydį, skaičių, masę), gebėtų klasifikuoti pagal tam tikrą požymį, skaičiuotų, matuotų, svertų, grupuotų, lygintų, stengtųsi suprasti, iš ko sudaryti aplinkos objektai, kaip jie keičiasi;
- sietų reiškinius priežasties ir pasekmės ryšiu, prisimintų, apmąstytų ir interpretuotų savo įspūdžius ir patirtį, kritiškai analizuotų informaciją, tikslintųsi ją;
- suvoktų save kaip asmenį, pasižymintį unikaliomis savybėmis, suvoktų, kad augdamas keičiasi ir tobulėja;
- suvoktų fizinio aktyvumo naudą sveikatai ir savijautai, stengtųsi aktyviai judėti, žaisti, gebėtų tai daryti saugiai;
- teiktų pirmenybę sveikam ir vertingam maistui;
- laikytųsi elementarių asmens higienos reikalavimų, ugdytųsi savitvarkos įgūdžius;
- tinkamai suvoktų kūno siunčiamus signalus (šaltį, karštį, troškulį, nuovargį ir pan.) ir, esant galimybei, į juos reaguotų.

Jūsų vaiko brandai labai svarbūs ir į minėtas penkias kompetencijas įeinantys bendrieji gebėjimai – mokėjimas mokytis, kūrybiškumas, verslumas.

Mokėjimas mokytis priešmokykliniais metais reiškiasi tuo, kad vaikas:

- domisi rašto elementais, mokyklinėmis priemonėmis, reikmenimis, veiklomis, ieško informacijos aplinkoje;
- prisiima atsakomybę už savo veiklą ir pasirinktas priemones, kūrybinę užduotį ar darbą atlieka nuo sumanymo iki norimo rezultato;
- tobulina savo sumanymus, geba juos sukonkretinti, įsivaizduoti ir papasakoti draugams, mokosi iš kitų;
- ieško įvairių būdų tikslui pasiekti, kliūtims įveikti, bando savarankiškai spręsti problemas.

Kūrybiškumas reiškiasi tuo, kad vaikas:

- originaliai mąsto ir kuria naujas idėjas;
- mato idėjų sąsajas;
- geba pritaikyti patirtį naujose situacijose, numatyti alternatyvius problemų sprendimo būdus;
- atviras pokyčiams, nebijo neapibrėžtumo, nežinomybės, pagrįstos rizikos;
- aktyviai dalyvauja įgyvendinant naujas idėjas, įtraukia kitus;
- turi lakią vaizduotę;
- turi plačius interesus;
- geba pateikti netradicinių idėjų, linkęs neįprastai spręsti problemas;
- yra emociingas ir jautrus problemoms;
- turi turtingą žodyną.

Verslumas reiškiasi tuo, kad vaikas:

- yra iniciatyvus ir geba įgyvendinti savo idėjas;
- domisi naujais dalykais;
- pradėjęs naują veiklą nebijo rizikuoti;
- yra savarankiškas.

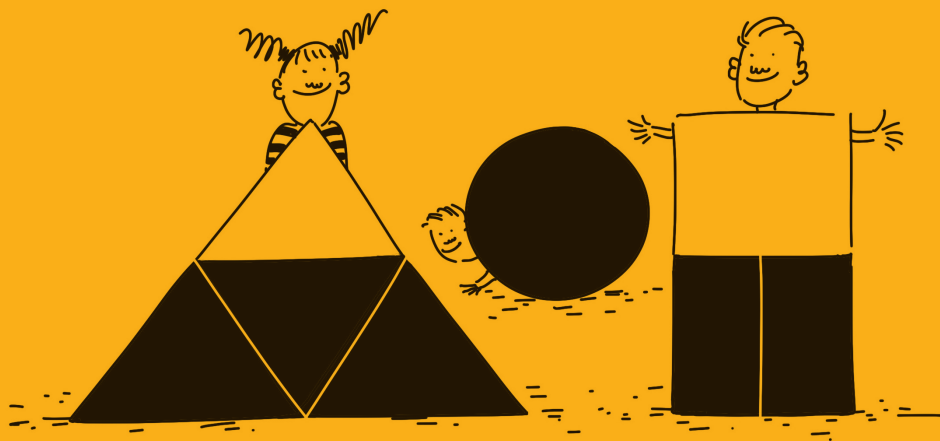
Šešiamečiai mokosi **visada** ir **visur**:

- **aktyviai veikdami** namuose, kieme, tarp draugų, mokydami iš savo praktinės patirties, taip pat kurdami ir įgyvendindami specialiai pedagogo inicijuotus nesudėtingus projektus, pristatydami ir aptardami juos, atlikdami įvairias kūrybines užduotis;
- **stebėdami** aplinkinį pasaulį, suaugusiuosius ir vieni kitus – įprastoje, kasdienėje aplinkoje, taip pat tikslingai organizuotų ekskursijų į gamtą, pažintinių išvykų metu, lankant įvairias įstaigas, muziejus, parodas;
- **tyrinėdami** daiktus ir reiškinius įvairiais jūtimais – rega, lytėjimu, uosle, klausa, taip pat atlikdami nesudėtingus bandymus, eksperimentuodami;
- **bendraudami** vieni su kitais ir su suaugusiaisiais – klausydamiesi, kalbėdami, bandydami skaityti, rašyti, diskutuoti.

Nors priešmokykliniame amžiuje **pagrindinė vaikų mokymosi forma yra žaidimas**, tačiau priešmokykliniais metais turi būti stiprinama vaiko **nuostata žaidžiant tyrinėti ir mokytis**. Žaidimas – natūraliausias ir sėkmingiausias šio amžiaus vaikų gyvenimo ir ugdymosi būdas. Žaisdamas vaikas patenkina savo smalsumą, išbando, kas dar nežinoma, susiorientuoja, ką aplink save mato, girdi, jaučia, patiria, kaupia naujas patirtis, įspūdžius. Žaisdamas jis nebijo klysti, rizikuoti, išbando visus galimus veikimo būdus. Žaidimų metu vykstantys pokalbiai su suaugusiais ir bendraamžiais lavina vaiko mąstymą, gebėjimą argumentuoti, pagrįsti savo nuomonę, ugdo gebėjimą reikšti mintis.

Svarbu, kad kiekviena užduotis ar veikla vaikams būtų įdomi, aktuali ir prasminga, palaikanti ir stiprinanti jų norą pažinti, sužinoti, išmokti, padedanti įvaldyti įvairius mokymosi būdus.

IV. IŠ KO SUŽINOSIME, KAIP JŪSŲ VAIKUI SEKASI?

Siekdamas kiekvienam vaikui padėti augti ir tobulėti, priešmokyklinės grupės pedagogas nuolat vertina ir, orientuodamasis į *Priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje* nužymėtus pasiekimus, įvertina vaiko pasiekimus ir daromą pažangą.

Apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus pedagogai sprendžia iš jo elgsenos:

- santykių su kitais;
- emocijų raiškos;
- dedamų pastangų;
- atkaklumo;
- atsakingumo ir pan.

Vaiko pasiekimus taip pat atskleidžia įvairių vaiko veiklų rezultatai:

- piešiniai;
- darbeliai;
- atliktos užduotys ir kt.

Ugdymosi **sėkmė** ir daroma vaiko **pažanga** įvertinama, **lyginant ankstesnius vaiko pasiekimus su esamais**. Vaiko pasiekimai nelyginami su kitų vaikų pasiekimais. Vaiko pasiekimų stebėjimas ir įvertinimas yra svarbūs, norint laiku teikti tikslingą paramą ar specialistų pagalbą, jeigu pastebima, kad kurioje nors srityje jos reikia, ir numatyti tolesnius Jūsų vaiko ugdymo siekius.

Priešmokyklinės grupės pedagogas tarsis su Jumis ir drauge nuspręsite, **kaip bendrausite ir bendradarbiausite, dalinsitės informacija** apie vaiko sėkmę, sunkumus ir galimus jų sprendimo būdus:

- mokslo metų pradžioje priešmokyklinio ugdymo grupėje su Jumis bus aptariama, kaip bus vertinami, kur ir kaip (aprašė, aplanke, dienoraštyje ir kt.) fiksuojami vaiko pasiekimai;
- kaip ir koku dažnumu bus dalinamasi informacija (susitikus grupėje, telefonu, el. paštu, per specialias konsultacijų valandas ar kitaip; kas savaitę, mėnesį, pusmetį ar kt.);
- pedagogai kartu su Jumis (ir su švietimo pagalbos specialistais – logopedais, specialiaisiais pedagogais, socialiniais pedagogais, psichologais ir kt.) spręs, kada, kokią ir kaip teikti vaikui pagalbą, jeigu jos reikia.

Išsamesnė informacija apie vaiko pasiekimus ir daromą pažangą Jums bus teikiama pagal pageidavimą, tarkim, kelis kartus per metus: metų pradžioje, po pusmečio, metų pabaigoje.

Pavasarij, baigus priešmokyklinio ugdymo programą, pedagogas parengs trumpą Jūsų vaiko brandumo mokyti pagal pradinio ugdymo programą rekomendaciją. Rekomendacija bus skirta Jūsų vaiko pirmos klasės mokytojui ir svarbi todėl, kad padės greičiau pažinti vaiką, suprasti, kas jam sekasi geriausiai, o kur reikėtų daugiau dėmesio ir pagalbos.

Jeigu Jums kyla daugiau klausimų dėl vaiko ugdymo, atsakymų į juos ieškokite specialiuose ikimokykliniam, priešmokykliniam ugdymui skirtuose leidiniuose, specialiojoje pedagoginėje, psichologinėje literatūroje, šiuose interneto portaluose: www.smm.lt; www.ikimokyklinis.lt; www.upc.smm.lt.

2015 12 15
Tiražas 6 000 egz.

IŠLEIDO
Švietimo ir mokslo ministerijos
Švietimo aprūpinimo centras,
Geležinio Vilko g. 12, 03163 Vilnius

SPAUSDINO
UAB „Lodvila“,
Sėlių g. 3A, 08125 Vilnius

